

Sygn. akt IV CSK 62/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa W. M.
przeciwko M. Spółce Jawnej w P.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 sierpnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z dnia 11 czerwca 2014 r., sygn. akt I ACa 149/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 270 (dwieście
siedemdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

W sprawie nie występuje żadna przesłanka pozwalająca na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, choć skarżący powołał się na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) i istnienia potrzeby wykładni przepisów wywołujących poważne wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie, (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Odwołanie się do przesłanki zawartej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo, że budzi wątpliwości nie doczekał się należytej wykładni, bądź niejednolita jego interpretacja wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów. W takim wypadku strona powinna przedstawić na czym polegają te rozbieżności, ze wskazaniem konkretnych orzeczeń (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151). Wskazana rozbieżność orzecznictwa wynikająca z niejednolitej wykładni powołanego przepisu musi mieć istotny wpływ na wynik sprawy. W tej kwestii skarżący odwołał się tylko do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r. V CSK 180/13, LEX nr 1455199), niemniej wbrew stanowisku wyrażonemu w skardze kasacyjnej stan faktyczny w sprawie nie jest

adekwatny do tamtej sprawy. Uzasadnienie tej przesłanki nie odpowiada zatem zasygnalizowanym wymaganiom.

Stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym jest taki problem jurydyczny, który ma znaczenie dla rozwoju prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04, niepubl.). Powołanie się przez skarżącego na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, niepubl.; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, niepubl.; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 – 16, poz. 243; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl.; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepubl.). Prawidłowo wyartykułowane zagadnienie powinno dotyczyć kwestii prawnej pozostającej w związku z rozstrzygnięciem sprawy i musi być sformułowane ogólnie w tym sensie, że nie może chodzić w nim o sposób rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 r., II CZ 94/04, niepubl.).

Zagadnieniem w tym znaczeniu nie może być kwestia „określenia zakresu przypadków, w których osoby dochodzące ustalenia im praw autorskich, posiadają interes prawny w odrębnym ustaleniu tego stosunku prawnego w drodze postępowania opartego na art. 189 k.p.c.” Jest ono sformułowane niewłaściwie już z tego względu, że nie mogły mieć w sprawie znaczenia wszystkie tego rodzaju przypadki.

Różnica między powództwem o zasądzenie a powództwem o ustalenie wyraża się między innymi w tym, że legitymacja stron procesu opartego na art. 189 k.p.c. nie musi wynikać z istniejącego między nimi stosunku prawnego lub prawa, mającego być przedmiotem ustalenia. Norma ta nie wprowadza wymagania, aby stosunek prawny lub prawo, którego proces dotyczy, istniał między powodem a pozwanym. Skoro strony procesu o ustalenie nie muszą być jednocześnie stronami spornego stosunku prawnego, to o ich legitymacji może zadecydować interes prawny oceniany z punktu widzenia powoda (por. wyrok Sądu Najwyższego

z dnia 21 marca 2013 r., II CSK 406/12, LEX nr 1341660). Tymczasem w zagadnieniu niewłaściwie odwołano się „do ustalenia stosunku prawnego”.

Interes prawny występuje jeżeli zachodzi rzeczywista potrzeba prawna udzielenia powodowi ochrony, wynikająca z sytuacji prawnej, w jakiej się on znajduje. Jeżeli z prawa przedmiotowego nie wynika, że ma on potrzebę ustalenia, wyrok oparty na podstawie określonej w art. 189 k.p.c. jest zbyteczny (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 1995 r., III CZP 179/94, OSNC 1995, nr 5, poz. 76 i wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 20 sierpnia 1998 r., III CKN 332/98, LEX nr 564806 i z dnia 8 lutego 2013 r., IV CSK 306/12, LEX nr 1318437). W sprawie taka potrzeba nie występuje.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że jest uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, niepubl.). Skarżący powołujący się na oczywistą zasadność skargi ma także obowiązek przedstawienia, na jakiej podstawie swoje twierdzenie opiera, w tym również wskazania przepisów, które w jego ocenie zostały naruszone w sposób kwalifikowany; nie wystarczy zatem sam fakt powołania się na istnienie „oczywistej zasadności”. Nie można jednak z przesłanką określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. równocześnie podnosić, że w ramach naruszenia tych samych przepisów w sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne. Jest to błąd logiczny, albowiem gdy wchodzi w rachubę zagadnienie prawne skarga kasacyjna nie może być oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepubl.).

W skardze nie zostały przytoczone wystarczające argumenty (wywód prawny) świadczące o takim kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny. Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającej poza indywidualny interes skarżącego, których w sprawie brak.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

